

*Галина Шабатіна,
студентка I курсу
факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Очевидним найбільш негативним наслідком зростання ступеня масовості вищої освіти є знецінення та інфляція отримуваних кваліфікацій. Чим більше людей мають дипломи про вищу освіту, тим гострішою є конкуренція за робочі місця, для зайняття яких потрібен такий диплом. За умови відсутності зростання чи скорочення кількості робочих місць, кваліфікаційні вимоги природним чином підвищуються, що веде до подальшого посилення вимог щодо освітніх кваліфікацій.

Коли ми закінчуємо шкільний заклад, у нас починається омріяне доросле життя, в якому перший крок – вибір майбутньої професії. Яку ж обрати?

Технікуми і ліцеї готують майбутніх працівників, але є ще й університети. Вони більш престижні, адже людина може займати більш керівні посади. Останні роки стала популярною думка, що сучасна вища освіта нікому не потрібна, так як роботодавців цікавлять лише навички в певній сфері. Чи справді це так? На нашу думку, бажання отримати вищу освіту з часом не зникло, а от те, що заклади вищої освіти готують випусників зі спеціальностей, які не відповідають потребам сучасної економіки, може бути відповіддю на запитання.

Варто наголосити, що вищий навчальний заклад – це не простий крок у вашому житті, адже не так просто в нього вступити. Просто знань не достатньо, тому що з кожним роком програма вступу удосконалюється. Але є студенти, які навчаються на контракті за кошти батьків. Звичайно в них були можливості навчатись безкоштовно, але всеодно потрібні були б кошти на проживання (наприклад, для оренди житла). Є студенти, які влаштовуються на роботу й отримують якісь кошти, але на власному досвіді знаємо, що це важко поєднати з навчальним процесом.

Після отримання диплому починається проблема з працевлаштуванням, котре багато в чому залежить від характеру людини. Наприклад, той, хто відчуває страх і дискомфорт при спілкуванні з людьми, навряд чи зможе стати журналістом, а без наявності музичного слуху неможливо стати композитором. Прикрим є той факт, що сьогодні мало українських людей, після здобуття вищої освіти, працює за своєю спеціальністю. Мати диплом, це ще не означає отримати роботу з високою заробітною платнею, але, на наше переконання, якщо ти хороший спеціаліст, добре знаєш свою

справу і маєш певний досвід, то завжди будеш затребуваний серед працедавців.

Проаналізувавши літературу, а також досвід людей з вищою освітою ми виділили *переваги* вищої освіти:

1. Легше отримати хорошу роботу, адже при розміщенні вакансії відділ кадрів може навіть відразу відсівати кандидатів без диплому, якщо конкурс великий.

2. Розширює кругозір. Ви отримувате безліч знань з різних областей і стаєте цікавим співрозмовником.

3. Освіта дає спеціалізовані знання. Згідно з Законом України «Про вищу освіту» вища освіта визначається сукупністю систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти та регулюється.

4. Освіта вчить вчитися – працювати з літературою, засвоювати величезний обсяг знань за обмежену кількість часу, формувати навички, які потенційно приведуть до професійного успіху.

5. *Розширення можливостей працевлаштування.* Людина закінчивши бухгалтерські курси може стати бухгалтером, і навіть непоганим. А випускник фінансового вузу може стати бухгалтером, аудитором, аналітиком, керуючим, фінансовим контролером, андеррайтером і т.д.

Незважаючи на велику кількість переваг, нами були виокремлені й *недоліки* вищої освіти, а саме:

1. Вища освіта не вчить створювати бізнес. Так, існують «бізнес-школи», але це вже на совісті їхніх творців. Жоден економічний і фінансовий вуз не говорить про те, як створити бізнес. На підтвердження цьому, ми часто чуємо твердження, що підприємцю вища освіта не потрібна. На думку одразу спадають імена таких відомих людей, як Білл Гейтс, Стів Джобс, Марк Цукерберг. Уолт Дісней, наприклад, кинув школу в 16 років, а геніальний Генрі Форд не одержав освіти взагалі. Іноді складається враження, що в суспільстві вважається престижним, коли людина без освіти досягає успіху. Так, якщо ввести в пошукову систему запит «Successful Entrepreneurs without a college degree» («Відомі підприємці без вищої освіти»), то з'являться топ-10 або топ-100 таких людей.

2. Наявність стандартного набору предметів, які повинні вивчити всі студенти, незалежно від своїх нахилів та інтересів, тобто вам потрібно вивчати предмети, які вам нецікаві або яким не знайдеться практичного застосування.

3. Величезні витрати часу, а саме 4–5 років кожен день по кілька годин. Це, напевно, найголовніший недолік вищої освіти, адже час – це цінний і непоправний ресурс. Особисто ми вважаємо, що вища освіта дається занадто рано. У 17–18 років ще не сформована особистість, не визначені життєві інтереси, і вибір освіти є не усвідомленим, а під зовнішнім тиском.

Досліджуючи вищу освіту, варто наголосити на тому, що в Україні навчається понад 76 тисяч іноземних студентів, які представляють 155 країн світу. Вони обирають сучасні вищі навчальні заклади і українські університети через якість освіти та вартість навчання. Також важливими є, окрім вартості навчання, вартість проживання, визнання українського диплому на батьківщині студента, можливість працевлаштування.

За словами Шаповалової М. С., на сьогодні понад 400 університетів навчають іноземних студентів. Їх програми навчання як повністю англійськомовні (таких в Україні понад 300), так і українськомовні. Окрім того, чиновниця висловила переконання, що однією з конкурентних переваг в Україні у сфері освіти є те, що українські університети входять до світових рейтингів, зокрема до рейтингу QS, рейтингу Times, Шанхайського рейтингу університетів [1].

Раніше у МОН повідомляли, що за походженням та кількістю в українських вищих навчальних закладах навчаються іноземні студенти з таких країн:

- Марокко – 8832 студентів,
- Туркменістан – 5322 студентів,
- Азербайджан – 4628 студентів,
- Нігерія – 4227 студентів,
- Китай – 4055 студентів,
- Туреччина – 3999 студентів,
- Єгипет – 3048 студентів,
- Ізраїль – 2107 студентів,
- Узбекистан – 1585 студентів [2].

Зазначимо, що сьогодні з метою популяризації вищої освіти України на міжнародному рівні, а також можливостей здобуття вищої освіти іноземними студентами проводиться велика робота. Так, на виконання Указу Президента України «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» було організовано візит делегації Міністерства освіти і науки України та керівників закладів вищої освіти (представників майже 80-ти провідних закладів вищої освіти України) на чолі з Міністром Сергієм Шкарлетом до Республіки Таджикистан [3].

Отже, можна зробити висновок, що вища освіта є шляхом до реалізації особистості. Маючи бажання, можна досягти вершин. Кожна людина має вирішувати самотійно, чи потрібна їй вища освіта, виходячи з власних здібностей і переконань, але бути всебічно розвиненою, логічною

та впевненою особою, яка може підтримати будь-яку розмову і є найбільшою конкурентною перевагою. Тому, не варто слухати людей, які будуть відмовляти вчитись і говорити, що це не важливо. Особливу увагу варто звернути на українські виші (як українцям, так і закордонним абітурієнтам), оскільки сьогодні Україна – важливий учасник глобального ринку освітніх послуг з низкою конкурентних переваг, що дозволяють щорічно збільшувати наш показник інтегрованості української вищої школи у світовий освітній процес.

Список використаних джерел

1. В Україні навчається понад 76,5 тисяч іноземних студентів. URL: <https://www.ukrinform.ua/tag-inozemni-studenti>.
2. Скільки іноземних студентів навчається в Україні та чому вони обирають наші виші. URL: https://education.24tv.ua/skilki-inozemnih-studentivnavchayetsya-ukrayini-ukrayina-novini_n1703856.
3. МОН продовжує популяризувати вищу освіту України на міжнародному рівні. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-prodovzhuye-populyarizuvati-vishu-osvitu-ukrayini-na-mizhnarodnomu-rivni>.
4. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1537>.